

Cançons per comprendre. Cançons per aprendre

Matilde Martínez Sallés
Curs 2003-2004

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ	3
Les cançons formen part de l'univers emocional.....	3
Les cançons i la Programació Neuro Lingüística (PNL)	4
Les cançons són un estímul comunicatiu	4
Les cançons faciliten la comprensió i l'expressió oral	5
Les cançons integren les quatre habilitats.....	5
Les cançons potencien la pedagogia de la diversitat	5
Les cançons, un material intercultural	5
Les cançons enllacen amb segles de tradició oral	6
Les cançons, un recurs tècnic "de butxaca"	6
Les cançons en el MARC EUROPEU DE REFERÈNCIA	6
2. TREBALL QUE S'HA REALITZAT: PÀGINA WEB	8
3. CLASSIFICACIÓ DE LES CANÇONS	10
Ordre alfabètic	10
Nivells en el Sistema Educatiu	11
Nivells MCR.....	13
Treball Interdisciplinari.....	14
4. CONCLUSIONS	15
5. MARC REFERENCIAL	16
6. BIBLIOGRAFIA BÀSICA UTILITZADA	17

1. JUSTIFICACIÓ

Com a professora de llengües sé per experiència que la cançó és un dels recursos més estimulants i més rendibles per ensenyar/aprendre una llengua, (sigui estrangera o no) i per això les faig servir moltes vegades a les meves classes. M'he adonat però, que són relativament poques les publicacions que posen en relleu els beneficis d'aquesta pràctica i en presentin materials adients.

Les raons d'aquesta absència teòrica i pràctica potser hem de buscar-les en el fet que les cançons són considerades com un material cultural considerat de segona categoria, només apte per motivar –a estones- un grup apàtic o calmar un grup massa mogut.

També m'he adonat que no és massa freqüent la utilització de cançons en altres matèries que no siguin estrictament lingüístiques potser perquè el seu professorat no està prou acostumat o no percep l'impacte pedagògic d'aquest recurs a les seves classes.

Les cançons són un recurs modest però molt eficaç. Un cançó no és un text com un altre. És un text que interpel·la de moltes maneres, front al que els alumnes no queden mai indiferents. Per això, pels professors de les àrees de llengües el treball amb cançons constitueix un estímul privilegiat per desenvolupar i treballar la comunicació. Es a dir, perquè els alumnes adquireixin competència comunicativa.

Estic convençuda que les cançons mereixen un lloc més important entre els recursos didàctics que els professors i professores tenim a l'abast. Hi ha tot un seguit de raons que són de l'àmbit de la teoria del coneixement i de la didàctica de les competències lingüístiques i interculturals.

Les cançons formen part de l'univers emocional

Des de la psicologia cognitiva i des de la investigació en l'adquisició de primeres i segones llengües se sap que les cançons, pel fet d'estar acompanyades de música, connecten amb les zones sensibles del nostre cervell, amb la nostra memòria sensitiva. És el nostre hemisferi dret el que gestiona tot l'univers emocional, inclòs l'aspecte emocional del llenguatge, el que rep i processa la música.

Treballar amb cançons vol dir aprofitar-nos d'aquest potencial emocional per connectar directament amb els sentiments del nostres alumnes i posar a la seva disposició un recurs altament facilitador per al seu aprenentatge, un recurs capaç, segons les hipòtesis formulades per Krashen (1983) obrir el filtre afectiu que el bloqueja i permetre l'entrada de l'input lingüístic. També significa activar el Mecanismes d'Adquisició del llenguatge (MAL) que va descriure Chomsky (1982)

Les cançons i la Programació Neuro Lingüística (PNL)

Aquesta tendència de les escoles de psicologia de dimensió internacional, creada a Califòrnia al finals dels anys 70 descriu els processos de comunicació separant-los dels mateixos continguts i aporta mitjans per incidir sobre aquests processos tot optimitzant-los. La PNL és una disciplina que explora les relacions entre el cervell, el llenguatge i les accions. La seva aplicació a les classes de llengües (estrangeres o no) significa tenir en compte sistemàticament tota la part emocional del cervell dels alumnes, les seves formes de sentir i de representar-se els sentiments i els coneixements.

L'objectiu de la incorporació de les tècniques de la PNL a l'ensenyament de les llengües és poder crear un clima afectiu dintre de l'aula que afirmi la confiança dels alumnes en les seves capacitats i que els obri tots els canals sensorials i aixequi els obstacles que els barren el pas a l'aprenentatge ja sigui aquest fonamentalment visual, cinestèsic o auditiu.

La utilització de les cançons s'inscriu en aquesta via "holística" d'accés al coneixement connectant els dos hemisferis cerebrals.

Les cançons són un estímul comunicatiu

En segon lloc, estic convençuda que la utilització de cançons encaixa amb els actuals principis dels enfocaments comunicatius en l'ensenyament de les llengües estrangeres. Recordem que el seu objectiu es el desenvolupament de la competència comunicativa ((Hymes,1971), es a dir, la capacitat de reaccionar i interaccionar adequadament de forma lingüística en diferents situacions de comunicació, integrant les habilitats necessàries per fer-ho. I tots sabem que per comunicar és imprescindible tenir alguna cosa a dir.

Quan escoltem cançons ens sentim personalment interpel·lats i és més fàcil reaccionar de forma positiva o de forma negativa que enfront d'algun altre tipus de text. Els psicolingüistes, els sugestopedes, els sofròlegs, els logopedes i els terapeutes saben molt bé que les cançons estimulen l'audició i l'expressió en aquelles persones que tenen problemes de comunicació. Els avantatges de tenir al nostre abast un ajut tan important a les nostres classes són evidents i poc qüestionables. Quan utilitzem cançons a les nostres classes estem potenciant en els nostres alumnes la seva capacitat d'escoltar i de parlar. Els estem motivant les seves ganes d'explicar i d'expressar els seus sentiments sobre allò que han escoltat. Les cançons esperonen la comunicació.

Les cançons faciliten la comprensió i l'expressió oral

Un dels beneficis més evidents del treball amb cançons és la seva conveniència per exercitar la comprensió auditiva en totes les microestratègies (reconèixer, seleccionar, interpretar, anticipar, retenir a llarg i a curt termini, reaccionar, etc.) També són útils per a la correcció fonètica. Les activitats d'audició detallada, de repetició d'estrofes en veu alta, de cantar com en una coral o de fer un *karaoke* poden tenir com a resultat espectaculars avenços en la correcció de l'expressió oral dels nostres alumnes.

Les cançons integren les quatre habilitats

Les cançons no serveixen només per estimular les habilitats orals ans, per la seva càrrega lingüística permeten i estimulen diverses estratègies lectores i poden provocar múltiples possibilitats d'expressió escrita, amb el valor afegit que a més, treballant amb cançons es treballen aspectes de competència literària, de retòrica, d'ús lúdic del llenguatge. També faciliten la integració de les quatre habilitats: comprensió oral, comprensió escrita, expressió oral i expressió escrita.

Les cançons potencien la pedagogia de la diversitat

La cançó és un recurs polisèmic ja que la recepció de la música és individual. Més enllà del seu missatge verbal i per raó del seu suport musical, les cançons poden ser viscudes i descodificades de forma diferent segons els moments vitals de cada alumne. Per aquesta raó les cançons són eines que potencien la pedagogia de la diversitat. Entenem per això totes les activitats d'ensenyament/aprenentatge que tenen en compte les diferències individuals entre els alumnes, és a dir, que prioritzen un ensenyament individualitzat en què es respecta la individualitat, es contempla el pluralisme culturals, es dóna atenció a les desigualtats i es tenen en compte les diferents maneres d'aprendre. L'ús de cançons a classe afavoreix que alumnes diferents amb sensibilitats diferents i percepcions diferents de la realitat puguin identificar-se i reconèixer com a pròpies les paraules d'una llengua que moltes vegades no és la seva llengua materna.

Les cançons, un material intercultural

En plena era de la globalització, la música és el tam-tam que uneix les generacions més enllà de les llengües i de les nacionalitats. Podem parlar sens dubte d'una generació pop, d'una generació rock, d'una generació reggae amb molts troncs comuns a la nostra cultura occidental i amb connexions amb altres cultures més allunyades de la nostra.

Les cançons són un material idoni per treballar la Competència Intercultural, és a dir, la capacitat de posar-se al lloc de l'altre. A més són un material viu i real de la societat que les ha creat, són un pont d'acostament i de comprensió. Les cançons per la pròpia natura del seu component musical, són intrínsecament interculturals ja que són fruits d'un mestissatge que ve de lluny i del que moltes

vegades se n'ha perdut l'arrel. Per això constitueixen un llenguatge compartit per molts països.

Les cançons enllacen amb segles de tradició oral

A la nostra cultura occidental, l'ús de cançons a l'ensenyament ja es troba recomanat per Plató a la seva obra "Les lleis". No oblidem que durant tots els segles anteriors a la invenció de l'impremta, i fins i tot alguns segles posteriors, la transmissió d'informacions es feia, prioritàriament, de forma oral. En aquest procés, la música estava al servei de la memòria. Era molt important poder retenir les informacions per poder-les transmetre posteriorment.

És interessant comprovar com les actuals tendències didàctiques actuals estan lligades amb les tradicions més clàssiques. Així doncs, les cançons són un mitjà d'ensenyament/aprenentatge plenament inserit en la nostra tradició i pertanyen al procés de formació del nostre component cognitiu.

Les cançons, un recurs tècnic "de butxaca"

Una altra raó de força per usar cançons a les classes: és que la cançó és un recurs enormement pràctic, ja que està a l'abast de tot el professorat, no calen grans muntatges per poder-lo utilitzar i és de curta durada. És a dir, és un recurs "extern a l'aula", extern al llibre de text i per tant potencialment tant motivador com el vídeo, la diapositiva, Internet o una sortida però a molt més assequible i d'utilització més fàcil, podríem claudicar-lo d'un recurs "de butxaca". Qui no pot aconseguir amb facilitat un CD i un lector de CDs i dur-lo a la seva aula?

A més, els nostres alumnes són adolescents i la música té per a ells un paper central a les seves vivències i a les seves sensibilitats. Estan més propers d'una cançó que d'un text escrit. I precisament per això, la cançó pot conduir-los als mateixos objectius que ens proposem amb el treball d'un text escrit

El treball que he dut a terme es proposa la confecció d'una eina de divulgació – per al professorat sobretot de les àrees de Llengües i de Socials del potencial didàctic de les cançons.

Les cançons en el MARC EUROPEU DE REFERÈNCIA

El "MARC EUROPEU DE REFERÈNCIA (MRE) per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de les llengües" és el fruit d'una recerca duta a terme durant més de deu anys per especialistes de la Lingüística aplicada i de la pedagogia, procedents dels quaranta-cinc estats membres del Consell d'Europa. Aquesta recerca va tenir com a producte final un document que es va editar per primer cop el 2001.

La finalitat d'aquest document és proporcionar una base **comú** para la elaboració de programes de llengües, orientacions curriculars, exàmens,

manuals i materials d'ensenyament a Europa. Aquesta base comú base comú permetria, allà on fos aplicada, un instrument de comparació i d'avaluació supra-nacional de les competències dels alumnes de llengües estrangeres.

El document descriu d'una forma detallada:

Totes des capacitats lingüístiques segons 6 nivells de competència: (A 1, A2, B1, B2, C1, C2)

Tots els sabers que es posen en joc per desenvolupar-los.

Totes les situacions i àmbits en què una persona pot utilitzar una llengua per comunicar-se.

A partir de les recomanacions del Consell d'Europa, el MRE s'està imposant com una base didàctica en l'ensenyament de les llengües que és comú a molts països europeus, com va ser-ho anys enrere el Nivell Llíndar. Per aquesta raó no podem deixar de tenir-lo en compte com a referència per definir el nivell de llengua per al que proposem una activitat. Serà el futur programa europeu d'ensenyament/aprenentatge de les llengües estrangeres i no estrangeres.

En català pot trobar-se a la següent adreça:

<http://www6.gencat.net/llengcat/publicacions/marc/index.htm>

En castellà:

<http://cvc.cervantes.es/obref/marco/>

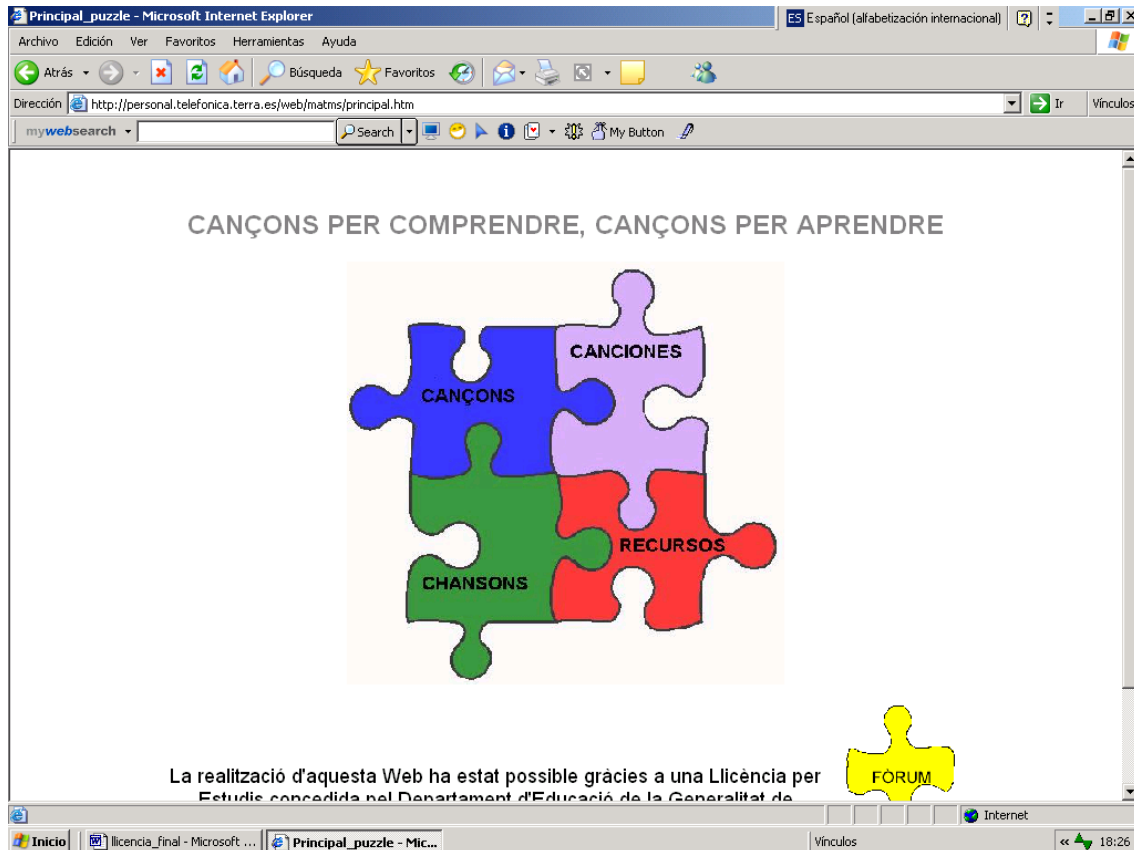
Es pot llegir tot el document original en anglès i francès així com en vincles en diferents llengües a la pàgina Web del Consell d'Europa:

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/

2.TREBALL QUE S'HA REALITZAT: PÀGINA WEB

El treball d'aquesta llicència d'estudis és una pàgina Web

<http://personal.telefonica.terra.es/web/matms/principal.htm>

La pàgina conté fitxes pedagògiques de cançons contemporànies, en **català, castellà, i francès**, en un arc que recorre diferents tendències.

Cada fitxa consta de:

A. Fitxa per al professor amb els següents elements identificadors:

1. Elements identificadors: Llengua, títol, autor/autora, gènere, any , discogràfica.
2. Nivells: Primer o Segon cicle d'ESO o Batxillerat
3. Nivells del Marc Europeu Comú de Referència.
4. Possible treball interdisciplinari (Enumeració de les possibles matèries relacionades)
5. Descripció dels suggeriments de les activitats per realitzar. Instruccions per al professorat si calen, per l'alumnat.
6. Informacions bibliogràfiques.
7. Suggeriments de possible continuïtat de l'activitat.

B. Vincles interessants per tenir més informació sobre el tema o temes relacionats

C. Fitxa per als alumnes

Les fitxes estan en format Word i en format PDF per tal que els professors puguin baixar-les i imprimir-les en el format que ho desitgin.

Les cançons fan referència a alguna o algunes àrees del currículum de secundària de manera que puguin ser un material complementari per al seu professorat i que es puguin, si es vol, utilitzar de forma interdisciplinària.

En l'apartat anomenat **RECURSOS** es pot accedir a un llistat de vincles que remeten a diferents articles teòrics i pràctics sobre la utilització de les cançons com a eina didàctica a les classes de llengua.

L'espai **FÒRUM** vol ser un lloc de trobada, debat i intercanvi entre professors sobre aquest tema, convidant –los a enviar els seus comentaris i suggeriments per enriquir la utilització de les activitats proposades o bé enviant més fitxes de cançons similars a les que es proposen.

Voldria que aquesta pàgina servís perquè el professorat de llengües i el d'altres matèries

- a) Pugui percebre tot el potencial i les possibilitats que té a l'abast per treballar aquest recurs.
- b) Pugui tenir a l'abast un « centre de recursos virtual » on documentar-se buscar, triar i trobar recursos que li puguin convenir en un moment donat.

La pàgina Web i les propostes didàctiques de les fitxes poden estimular el treball interdisciplinari, abordant tots els angles possibles d'un mateix document sonor. I també el treball amb les TIC. ja que en algunes de les activitats els proposem un treball amb Internet.

Document annex:

Les fitxes que actualment estan penjades a la pàgina Web estan impreses en el **document annex** anomenat **FITXES** que acompanya el present resum.

3. CLASSIFICACIÓ DE LES CANÇONS

Ordre alfabètic

Títol	Autor	pàgina¹
¿DÓNDE SE HABRÁ METIDO ESTA MUJER?	Javier Krahe	51
AÍCHA	Khaled/Goldman	189
CONTAMÍNAME	Pedro Guerra	57
EL “MIG AMIC”	Pere Pubill “Peret”	4
EL VIENTO	Manu Chao	68
ESPAÑA CAMISA BLANCA	Víctor M. SanJosé	75
FRUTA FRESCA	Carlos Vives	89
GARROTIN	Decalaix	15
GARROTÍN	Pere Pubill “Peret”	110
J’AI BESOIN DE LA LUNE	Manu Chao	196
JACQUELINE	Dusminguet	202
JOTES	Quico el Cèlio...	25
LA FERA FEROTGE	Ovidi Montllor	32
LA FLACA	Pau Donès	119
LA MURALLA	Nicolás Guillén	134
LA VACALOCA	Ramón Chao	158
LE TÉLÉPHONE	Nino Ferrer	209
ON VAS (CANÇO SENSE NOM)	Lluís Llach	37
PONGAMOS QUE HABLO DE MADRID	Joaquín Sabina	165
ROMANCE DEL ENAMORADO Y LA MUERTE	Anònim	171
RUMBETA BONA	Dusminguet	43
SI EL NORTE FUERA EL SUR	Ricardo Arjona	188

¹ (Les pàgines fan referència al document annex **FITXES** on estan descrites totes les activitats)

Nivells en el Sistema Educatiu

1er CICLE D' ESO

CATALÀ	NIVELL MCR	Títol	Treball interdisciplinari	Continguts
	B1-B2	EL "MIG AMIC"	Ll. catalana. Música. Ll. castellana.	Interculturalitat. Els gitanos a Catalunya.
	A1-A2	GARROTIN	Ll. catalana Ll. castellana Música	Els gitanos a Catalunya. Història d'un pal flamenc. Rimes i composicions
	B1-B2	JOTES	Ll. catalana C. Naturals Música. Tecnologia	El Pla Hidrològic El riu Ebre La parla del Ebre Creació de jotes
	B1-B2	LA FERA FEROTGE	Llengua catalana. Ètica. Visual y plàstica.	Reflexió sobre la manipulació. Dibuixar una història. Fer un còmic
	A1-A2	ON VAS (CANÇO SENSE NOM)	Ll. catalana. Ètica. Visual y plàstica. Música	La pau. El Pacifisme.
	B1-B2	RUMBETA BONA	Ll. catalana. Música. Ll. castellana	La Rumba catalana. Esriptura d'una estrofa.

CASTELLA	B1-B2	FRUTA FRESCA	Ciencias Sociales. Música. L. Castellana	Conocimiento del País: Colombia. Diversidad musical colombiana.
	A1-A2	GARROTÍN	Música, Lengua catalana Lengua castellana.	Los gitanos en Cataluña. Historia de un palo flamenco. Rimas y composiciones.
	B1-B2	EL VIENTO	Ciencias Sociales L. Castellana Ètica	Las causas de la emigración
	B1-B2	LA MURALLA	Ètica L. Castellana	Ètica La paz. El pacifismo.
	B1-B2	LA VACALOCA	Ciencias Sociales Ciencias Naturales. L. Castellana. Ètica	El síndrome de las "vacas loca". La destrucción de la naturaleza
	B1-B2	PONGAMOS QUE HABLO DE MADRID	Ètica. L. Castellana C. Sociales	La paz. Madrid. Las grandes ciudades. El atentando del 11-M
	B1-B2	ROMANCE DEL ENAMORADO Y la muerte	Literatura castellana Expresión plástica	Los Romances El Romancero

FRANÇAIS	A1-A2	JACQUELINE	Français. Musique.	Les Symboles de la France. Le Cajun La Louisiane Description d'une personne
	A1 - A2	LE TÉLÉPHONE	Français. Dynamique de groupe	Les noms et les prénoms Les adjectifs La phrase simple Rimes

2n CICLE D' ESO

CASTELLÀ	NIVELL MCR	Títol	Treball interdisciplinari	Continguts
	B1-B2	¿DÓNDE SE HABRÁ METIDO ESTA MUJER?	Lengua Castellana Ética	La Violencia de Género. El sexismo.
	B1	CONTAMÍNAME	Filosofía. Ética Lengua Castellana Ciencias Sociales	La emigración. La Interculturalidad
	C1-C2	ESPAÑA CAMISA BLANCA	Ciencias Sociales L. Castellana	Historia La Transición
	B1-B2	FRUTA FRESCA	Ciencias Sociales. Música. Lengua castellana	Conocimiento del país: Colombia. Diversidad Musical Colombiana
	B1	LA FLACA	Ciencias Sociales. L. Castellana	Cuba Escribir una carta
	B1-B2	LA MURALLA	Ética L. Castellana	La Paz. El pacifismo
	C1- C2	SI EL NORTE FUERA EL SUR	Inglés Ciencias sociales Lengua y Literatura castellana	Las diferencias Norte/Sur Mario Benedetti

FRANÇAIS	B1-B2	AÏCHA	Éthique Sciences Sociales Français	Passé composé Discours rapporté L'amour possession/ L'amour –liberté. Nouveaux rapports hommes/femmes Le Raï
	B1-B2	J'AI BESOIN DE LA LUNE	Ethique Français	Exprimer les besoins personnels La poésie Manu Chao Composer des phrases avec la technique du « Cadavre Exquis »

Batxillerat

CASTELLÀ	B1-B2	¿DÓNDE SE HABRÁ METIDO ESTA MUJER?	Filosofía. Ética.	Violencia de género. El sexismo.
	B1	CONTAMÍNAME	Filosofía (Ética) L.Castellana	La emigración, la Interculturalidad
	C1-C2	ESPAÑA CAMISA BLANCA	Historia L.Castellana y Literatura	La Transición La generación del 27

Nivells del MARC COMÚ DE REFERÈNCIA EUROPEU (MCR)

A1-A2	GARROTINS (Cat. i Cast.) JACQUELINE LE TÉLÉPHONE ON VAS (CANÇÓ SENSE NOM)
B1	CONTAMÍNAME LA FLACA
B1-B2	¿DÓNDE SE HABRÁ METIDO ESTA MUJER? AÏCHA EL “MIG AMIC” EL VIENTO FRUTA FRESCA J’AI BESOIN DE LA LUNE JOTES LA FERA FEROTGE LA MURALLA LA VACALOCA PONGAMOS QUE HABLO DE MADRID ROMANCE DEL ENAMORADO Y LA MUERTE RUMBETA BONA
C1-C2	ESPAÑA CAMISA BLANCA SI EL NORTE FUERA EL SUR

	LI. Catalana	LI. Castellana	Francès	Anglès	C. Socials	C. Naturals	Tecnologia	Visual i plàstica	Música	Ètica
EL "MIG AMIC"	x								x	
GARROTIN	x	x							x	
JOTES	x				x	x	x		x	
LA FERA FEROTGE	x							x		x
ON VAS (CANÇO SENSE NOM)	x							x	x	x
RUMBETA BONA	x	x							x	
FRUTA FRESCA		x			x				x	
GARROTÍN	x	x							x	
EL VIENTO		x			x					x
LA MURALLA		x								x
LA VACALOCA		x			x	x				x
PONGAMOS QUE HABLO DE MADRID		x			x					x
ROMANCE DEL ENAMORADO Y LA MUERTE		x						x		
¿DÓNDE SE HABRÁ METIDO ESTA MUJER?										
ESPAÑA CAMISA BLANCA		x			x					
LA FLACA		x			x					
SI EL NORTE FUERA EL SUR		x		x	x					
AÍCHA			x							x
J'AI BESOIN DE LA LUNE			x							x
JACQUELINE			x		x				x	
LE TÉLÉPHONE			x							
TREBALL INTERDISCIPLINARI										

4. CONCLUSIONS

Problemes de disseny de les fitxes

Una de les dificultats que m'he trobat a l'hora de redactar aquest treball, ha estat allò que anomenem el concepte. Com ha de ser una fitxa per què es pugui visualitzar ràpidament la informació? Com es pot fer un document clar, sintètic i al mateix temps extens i amb matisos? El disseny per transmetre i emmagatzemar la informació ha estat una de les majors dificultats d'aquesta tasca de recerca i m'ha fet canviar algunes vegades el plantejament de les fitxes de les cançons.

La solució adoptada és sense cap mena de dubte millorable però està resultant funcional i els professors que han consultat els materials els han qualificat com a útil i entenedor.

Experiències de Interdisciplinàries i Interculturals

Fer aquest treball de Llicència ha estat un plaer ja que m'ha permès aprofundir en el món de la didàctica de la cançó a les classes de llengües estrangeres. A més m'ha permès de participar en algunes experiències molt interessants amb professors de música, entre elles, el dia de Sant Jordi de 2004, el Taller de Garrotins amb membres del Grup Decalaix, la professora de música i la professora de català, adreçat als alumnes de 1r d'ESO de l'IES Palau Ausit.

Una altra experiència va ser la meua participació a les V Jornades de Música, els dies 2-3 de setembre de 2004, organitzades per l'ICE de l'U.B. i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. En els dos tallers que vaig fer sobre el tema d'aquest treball de recerca, vaig poder constatar l'interès que tenia per als professors de música el fet de tenir recursos per poder treballar les cançons en altres àmbits i amb altres finalitats que no fossin les estrictament musicals.

Document annex FITXES i Pàgina WEB

En el document annex es poden consultar totes les fitxes de les cançons així com les fitxes per als alumnes i els documents complementaris.

Aquest treball no és un treball tancat. Està vinculat a una pàgina Web i s'anirà ampliant a mesura que es vagin tenint més cançons per penjar-hi. També s'anirà enriquint, espero, amb les aportacions de cada un i cada una de vosaltres. Estic convençuda que les cançons serveixen als nostres alumnes per comprendre millor el món que ens volta i també per aprendre molts del continguts escolars.

5. MARC REFERENCIAL

El present treball es basa en quatre eixos pel que fa a les teories sobre l'adquisició i aprenentatge de les llengües i a les pràctiques didàctiques que se'n deriven:

- 1. L'ensenyament de la llengua com a competència comunicativa**
HYMES, D. (1971) *On Communicative Competence*. Filadelfia. University of Pensilvania; publicado en PRIDE & HOLMES (1972) *Sociolinguistics*. Harmondsworth. Pelican Books.
- 2. Les teories del “filtre afectiu” en l'aprenentatge de llengües**
KRASHEN, Stephen D. and TRACY D. Terrell. (1983) *The natural approach: Language acquisition in the classroom*. Hayward, CA: Alemany Press.
- 3. La teoria del Mecanisme d'adquisició de llengües (MAL)**
CHOMSKY, N. y PIAGET, J. (1982) *Teorías del lenguaje, teorías del aprendizaje*, Barcelona, Crítica.
- 4. Les aportacions fetes des de la programació Neuro Lingüística**
DILS, Robert (1999) *El Poder de la palabra*. Barcelona. Urano, 2003.
- 5. EI MARC COMÚ EUROPEU** per l'aprenentatge de les llengües.

http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Languages/

6. BIBLIOGRAFIA BÀSICA UTILITZADA

- BYGATE, M. (1988) *.Speaking*. Oxford University Press,
- CABELLO, MAITE (1998) *La Comprensión auditiva en E/LE*. Colección Aula de Español. Madrid, Universidad Antonio de Nebrija.
- CASSANY, D.; LUNA, M.; SANZ; G. (1994) *Ensenyar llengua*. Barcelona, Editorial Graó.
- DEL RIO, M.J. (1993) *Psicopedagogía de la lengua oral: un enfoque comunicativo*. Barcelona, ICE-Horsori,
- DENYER, M.; JANSSEN, D., NAVARRO GAVILÁN, M. (1998) *Leer con tino*. Bruxelles. De Boeck-Duculot
- DENYS, MYRIAM; MATAS, MONTSERRAT. (2002) *Entrecruzar culturas. Competencia intercultural y estrategias didácticas*. Bruselas, De Boeck & Lancier.
- DILS, ROBERT (1999) *El poder de la palabra*. Barcelona. Urano, 2003
- FERNÁNDEZ, SONSOLES (Coordinadora) (2000) *Tareas y proyectos en clase*. Colección E. Serie Recursos. Madrid, Edinumen.
- FRIED-BOOTH DIANA L. (1986) *Project Work* . Oxford University Press.
- GIL TORESANO, MANUELA. (2001) *El uso de las canciones y la música en el desarrollo de la destreza de comprensión auditiva en el aula de ELE*. Carabela 49. Madrid, SGEL.
- JIMÉNEZ , J.F.; MARTÍN, T. ; PUIGEDEVALL, N. (1999) *Tipología de explotaciones didácticas de las canciones*. Cuadernos del tiempo libre. Madrid Colección Expolingua. pp 129-140.
- LOMAS, C; OSORO, A.; TUSÓN, A. (1994) *Ciencias del lenguaje, competencia comunicativa y enseñanza de la lengua*. Barcelona: Editorial Paidós, 1993
- LOMAS, C. y OSORO, A. (compiladores) (1994) *El enfoque comunicativo de la enseñanza de la lengua*. Barcelona: Ediciones Paidós, 1994.
- LOMAS, C. (edición) (1994) *La enseñanza de la lengua y el aprendizaje de la comunicación*. Gijón: Ediciones Trea,
- MALEY A. & DUFF, A. (1989) *The Inward Ear*. Cambridge. Cambridge University Press.
- MARTÍNEZ SALLÉS, MATILDE (2003) *Tareas que suenan bien* . El uso de canciones en clase de ELE. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Consejería de Educación en Bélgica, Luxemburgo y Países Bajos.

MARTÍNEZ SALLÉS, MATILDE (2002) *Mirada ética, aliento poético. (Los últimos años de la historia de España a través de los cantautores)* Mosaico nº 7. pp. 17-22. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Consejería de Educación en Bélgica, Luxemburgo y Países Bajos.

MARTÍNEZ SALLÉS, MATILDE (2000) *Pequeña guía de la música pop actual en España.* Mosaico nº 4. pp. 10-16. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Consejería de Educación en Bélgica, Dinamarca y Países Bajos.

MURPHEY, TIM (1992) *Music and songs.* Oxford University Press

NUNAN, DAVID. (1996) *El diseño de tareas para la clase comunicativa.* Cambridge, CUP.

PÉREZ, MARTA (2001) *Si tú me dices ven...el bolero.* Mosaico nº 6. pp. 16-19. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. Consejería de Educación en Bélgica, Luxemburgo y Países Bajos.

SANTAMARÍA, ROCÍO. (2000) *Del poder evocador de la poesía al ritmo de la música en el aula de ELE.* En Frecuencia L. Madrid, Edinumen.

ZANÓN, J. et ALII., (COORD.) (1999) *La enseñanza del español mediante tareas, Madrid, Edinumen.*

Barcelona, desembre de 2004